Visuomenės, Kultūros, Politikos Laikraštis
"LAISVĖ"
Eina du sykiu sa... Utarninke ir Pėtnyčioj
Leidžia "LAISVĖS BENDROVĖ"
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje.....$2.00
Kanadoje ir užru...se.....3.00
METŲ:
Kanadoje ir užru...se.....$1.50
Amerikoje.....1.00
Angarsinim...s ant užklausimo.
"LAISVĖ"
242 W. Broadway So. Boston, Mass.
"Teryne" 307 W 30th st

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
"LAISVE"
Published by
"LAISVĖ" PUBLISHING CO.
Every Tuesday and Friday at Boston, Mass.
YEARLY SUBSCRIBTION RATE:
In the United States.....$2.00
To Foreign Countries.....3.00
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"LAISVĖ"
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

No. 5. Telefonas: So. Boston 21013. BOSTON, MASS., 17 SAUSIO (JANUARY), 1913 m. Telefonas: So. Boston 21013. III Metai

"Entered as second class matter November 13, 1911, at post office at the Boston, Massachusetts under the Act fo March 3,1879."

AMERIKOJ

Lietuvių Socijalistų Sąjungos viršininkai 1913 metams.

Pildantysis Komitetas: V. Paukštys, M. Michelsonienė, A. Bernotas.

Redaktorium, Sekretorium ir Administratorium liekasi K. Vidikas, J. Stasiulevičius ir A. Zymontas.

Literatūros Komitetas: L. Pruseika, St. Strazdas ir St. Michelsonas.

Revoliucijos ir Kankinių Šelpimo Komitetas: A. Žolynas, J. Bulota, J. Ramanauskas.

Palinkėsime visiems viršininkams energijos ir bešališkumo darbuose!

Didysis kriaučių streikas.

Ligi sausio 15 d. prie streiko prisidėjo, kaip praneša "The Call", 200000 kriaučių ir kriaučkų. Tai milžiniška minia, kurią riša didžiausi solidariškumo ryšiai.

15 sausio prisidėjo prie streiko 40 kriaučių, kurie siuva vystes, didžiuma iš jų merginos.

Tas svarbu, kad streikas gali pasidaryti generališku streiku, ant visos šalies. Streikierių vadovai sako, kad reikia tik paliepimo žodžio, kad kitų miestų kriaučiai išeitų ant streiko. Visur atsisakoma siūti visokie drabužiai, atsiųsti iš New Yorko. Philadelphiečiai atsiuntė į New Yorką savo komitetą. Jie pranešė, kad jeigu tik žinos, kad kokioje nors dirbtuvėje dirba New Yorko siuvinius—tuojaus ten bus apskelbtas streikas. Panašios žinios gautos iš Cincinnati, Baltimorės, Rochester, Chicago ir kitų miestų.

Kasdieną atsibūna triukšmingi mitingai, kurie pakelia žmonių dvasią. Laike vieno mitingo buvo perskaitytas majoro Gaynoro laiškas, kuriame tasai vėl "bažyjasi," kad nepalaikęs bosų pusės.

Jau pradedama rinkti aukos streikieriams. Ypač tuomi rūpinasi socijalistai.

Didžiausia demonstracija New Yorko mieste.

13 d. sausio New Yorke atsibuvo milžiniška demonstracija, kurioje dalyvavo apie 100,000 žmonių. Jie manifestavo Manhattano ir Brooklyno gatvėmis. Tai buvo protestas prieš brutališkumą policijos ir teismų, tai buvo paliūdyjimas didžiausios vienybės prieš bosus.

Seni unijistai sako, tokio gražaus paveikslo, kokį perstatė demonstracija, jie dar nematė.

Union Sq. atsibuvo po parodai mass-mitingas.

Nori pasikėsinti ant Ettoro.

New York, 14 sausio.—Savininkai hotelių, kuriuose darbininkai streikuoja, nori apskųsti Ettorą, būk jisai kurstęs virėjus pilti nuodų į valgius. Ettoras ginasi visai to nesakęs. Jisai tik patarė, kad tenais, kur savininkai nenori pripažinti unijos, virėjai tyčia taip suruoštų valgį, kad niekas jo negalėtų vartoti, padėkime įpilant daugiaus druskos.

Republikonai darosi pirmeiviškesni.

Republikonai, matydami, kad jiems nekaip sekasi, pradeda darytis pirmeiviškesni. Padėkime, Michigan valstijos gubernatorius agituoja, kad gelžkeliai virstų valstijos, o ne kompanijų nuosavybe.

Archbaldą išmetė iš teisėjų.

Pagaliaus senatas pripažino, kad pagarsėjęs teisėjas Archbaldas, kuris buvo papirktas Standard Oil Co., negali būti teisėju. Jisai naudojęsis savo augštu urėdu dėl ypatiškų geidulių.

Nekurie dar agituoja, kad jisai būtų nubaustas kalėjimo bausme.

Keistas žmogus.

Tūlas kalinys Clevelando kalėjimo prašo, kad jį paleistų iš kalėjimo. Jisai, mat, skaitęs, kad pagal vieno daktaro išvedimus, žmogaus palinkimai mainosi kas 7 metai. Taigi jisai laukia, kad dabar, praėjus 7 metams, jo būdas pasidarys geresnis.

Žinoma, nabagą, nepaleido.

Dėlei unijistų nuteisimo.

Viktoras Bergeris, socijalistų kongresmanas, sako, jog unijistų nuteisimas Indianapoly buvo išanksto permatytas. V. Bergeris, turbūt, pareikalaus bylos perkratymo.

"Titanico" nelaimės atbalsiai.

New York. Visos "Titanico" nuskendimo pasekmės toli gražu nepasibaigė. Išviso jau paduota 279 pareikalavimai atlyginimo už žuvusias su "Titanicu" ypatas. Irena Wallash reikalauja už savo vyrą net viso milijono dolerių atlyginimo.

Argentina jieško ateivių.

Argentinoj ant kiekvienos ketvirtainės mylios išpuola 5 gyventojai, tuo tarpu, Suv. Valstijose ant kiekvienos ketvirtainės mylios gyvena jau 26 ypatos. Tiktai septintoji dalis tinkamos žemdirbystei žemės yra užsėjama. Per paskutinę pusę amžiaus Argentinon atvyko 5 milijonai žmonių.

Rooseveltas nenori susivienyti su Taftu.

Nekurie pirmeiviai pradėjo agituoti, kad Roosevelto progresyviškoji partija susivienytų su Tafto republikoniška partija. Rooseveltas pasisakė esąs griežtai priešingas tiems plenams.

Kvailas įnešimas.

Tula moteriškė Libby Mac Donald pradėjo agituoti Chicagoje, kad moterįs tol negimdytų vaikų, kol bus vadinamoji vaikų kariumenė (boy scout.) Vienok kitos moterįs su tuo kvailu įnešimu nesutiko.

UŽSIENYJ

Karė atsinaujina.

Keturios Balkanų valstijos—Bulgarija, Serbija, Juodkalnija ir Graikija—atnaujina karę prieš Turkiją. Tokiu budu ant vėjo nuėjo visos Londono tarybos.

Bulgarų vyriausiam vadui generolui Savoff paliepta organizuoti išnaujo atakas prieš turkų kariumenę.

Dabar tiktai stebūklais gali užsilaikyti ramybė. Praneša, jog Rusija mobilizavo Juodųjų marių laivyną. Bet ar gali pasitikėti rusai savo jūreiviais, kurie tik laukia progos sukilti prieš carą.

Skutari tuoj manoma užimti.

Jau keli mėnesiai, kaip juodkalniečiai nori užimti Skutari, bet turkai smarkiai ginasi. Dabartės turkų pabėgėliai praneša, jog Skutari yra baisiame padėjime. Nėra nei maisto, nei ginklų, nei nieko.

Norvegai boikotuoja Chicagos mėsą.

Norvegų laikraščiuose pasirodė žinia, kad mėsa, kurią atgabena iš Chicagos, yra arkliena ar dvėseliena. Todėl norvegai pradėjo boikotuoti mėsą.

Chicagos mėsa ir šiaip visokie konservai įgijo labai blogą vardą Europoje.

Agituoja prieš karalių.

Madrid, 15 sausio.— Daugely miestų atsibuvo republikonų ir socijalistų mitingai, kur šaukta: "šalin su monarchija". Policija plėšė plakatus, kur buvo agituojama prieš monarchiją.

Jeigu prie valdžios sugrįžtų atžagareivis Maura, tuomet Ispanijoj reikia tik kibirkšties, kad kiltų revoliucija.

Lenkai stropiai rengiasi prie sukilimo.

"Lietuvos Ūkininko" korespondentas praneša, kad Galicijos lenkai smarkiai rengiasi prie sukilimo. Renkami pinigai, organizuojami sukilėlių buriai, mokinami šaudyti ir šiaip kareiviavimo bei strategijos dalykų. Įvairių partijų ir jungtinių komitetų leidžiami ir skleidžiami visur atsišaukimai, kviečianti rengtis prie kovos, kad išliuosavus lenkus iš po svetimo jungo.

Portugalijoj susipešė partijos.

Lisbona, 13 sausio.—Mieste Cezimbra susipešė tarpe savęs demokratai su atžagareiviais. Dėlei nuraminimo tuojaus pašaukta kariumenė. Tuomet abidvi partijos šoko ant kareivių. Kareiviai irgi netylėjo. Galų gale, kada kova pasibaigė, pasirodė, jog 3 žmonės užmušti, o 29 sužeisti.

Turkai užmušė daug moterų.

Apygardoje Epir turkai išskerdė labai daug moterų ir sudegino daug namų.

Apskritai, visas Balkanų pusiausalis baisiai nukenčia dėlei karės.

Turkų skraiduolis.

Athenai, 15 sausio.—Turkų skraiduolis "Medžidie" nepatėmytai praplaukė pro eiles graikiškų minų nešiotojų ir, išėjęs iš Dardanelų, atakavo parako sandėlius ir anglies depo ant salos Syra. Vienok jokių žymių nuostolių nepadarė.

Svarbi airiams diena.

Londonas, 16 d. sausio.—Šiandien atstovų namas turės galutinai nuspręsti apie tai, ar gaus airiai savyvaldą, ar ne. Visų partijų vadai pasakė principiališkas kalbas. Už "home rule" ypač agitavo pirmasai ministeris Asquith,—prieš unijistų vadas Balfour.

Audros ant jūros.

Siautusi užpereitą ir pereitą savaitę ant jūros audra padarė didžiulius nuostolius jūros prekybai. Škotijos pakraščiuose susikūlė danų laivas "Gkoch". Septyni žmonės nuskendo. Ypač daug nukentėjo maži žuklių laiveliai.

Chinija gauna paskolę.

Chinijos valdžia pagaliaus gauna paskolę $125.000.000 nuo Europos, Amerikos ir Japonijos bankierių. Šešios valstijos kontroliuos, kad procentai būtų reguliariškai išmokami.

Naujos tiesos prieš paleistuvystę Anglijoj.

Karalius Jurgis V jau pasirašė po naujomis tiesomis, kurios pavadintos "baltosios nelaisvės tiesos". Pagal tas naująsias teises visi tie vyrai ar moterįs, kurie bus nužiūrėti merginų pardavime ir gabenime į paleistuvystės namus, bus smarkiai baudžiami. Bus įtaisytas tam tikras skyrius policmanų, kurie dabos gelžkelių ir laivų stotis, kur tėmys įtariamas ypatas.

Tąją teisę užtvirtino Anglijos parlamentas ir liordai. Beto įvedamos dar rykštės, kaipo bausmė dėl pirklių gyvuoju tavoru.

Poznaniaus lenkai.

Jeigu kas iš lenkų parduoda savo žemę vokiečiams, tąjį visiškai išmeta iš draugijos. Taip neseniai pasielgta su dvarponiu Tamanovskiu.

Graikai neapkenčia žydų.

Iš Solonikų praneša apie bjaurų ir begėdišką elgimąsi graikiškos kariumenės su žydais. Du žydai verteiviai užmušti ant gatvės. Kareiviai, pribuvę iš Monastyrio, įtaisė pogromą žydų namuose.

Graikų laikinė valdžia žiūri per pirštus į tą begėdišką kareivių elgimąsi.

Chinijos atžagareiviai.

Chinijos atžagareiviai vis dar tebeturi viltį atgaivinti senąją, monarchišką valdžią Chinijoj. Turtingi chinai-aristokratai Paryžiuj ir Londone organizavo rojalistų kliubus, kad vesti agitaciją prieš republiką. Pinigų aristokratams netrūksta.

RUSIJOJ

Baisus unijų persekiojimas.

Per penkis metus valdžia uždarė 497 darbininkų unijas. Neleido gi įsikurti 604 unijoms.

O kiek unijų vadovų pamatė kalėjimą? Kiek nubausta unijų laikraščių? Vienok unijos nemažta, bet auga. Tai parodo didį stiprumą darbininkų dvasios.

Iššagino dviejų metų dukrelę.

Vienas Chersono pirklys Žukovas iššagino savo dviejų metų dukrelę. Tasai velniažmogis suimtas.

Karė atsiliepia ant Rusijos,

Rusijos pietų jūros portuose apsistojo prekyba, nes liautasi vežus prekes i Turkiją. Odesoj daugybė bedarbių.

Iliodoras kalėjime.

Iliodoras — juodžiausias iš juodžiausių juodašimčių—buvo rusiško kapucinu. Keikė masonus, socijalistus, kitatikius. Betgi dabar atsivertė, pasidarė kiek švaresnis. Tuojaus pravoslavų vyskupai išmetė jį iš pravoslavų bažnyčios. Laikraštis "Luč" praneša, kad Iliodorą patupdė kalėjiman už bliuznijimą prieš dievą.

Naujas ministeris.

Ministerių tarpe įvyko svarbi permaina. Atsistatydino vidaus reikalų ministeris Makarovas. Jo vieton vidaus reikalų ministerium paskirtas M. Maklakovas, Černigovo gubernatorius. Naujas ministeris yra brolis žinomo pirmeivių vado, V. Dūmos atstovo Maklakovo. Ministeris Maklakovas yra dešinysis ir žinomas savo rųšies veikėjas.

Vagių suvažiavimas.

Gruodžio 19 dieną Maskvos policija susekė slaptą vagių susirinkimą, kuriame dalyvavo visos Rusijos "vagių sąjungos" įgaliotiniai. Susirinkimas buvo paskirtas viename restorane. Policija suėmė visus.

Kalinys-akademikas.

Peterburgo mokslo akademija išrinko garbės nariu korespondentu literatūros skyriuje žinomą rusų rašytoją Morozovą. Morozovas dabar sėdi Šliselburgo tvirtumoje, nuteistas visiems metams už paskutinįjį savo eilių rinkinį.

Nuteistas katorgon.

Nuteistas 6 metams ir 8 mėn. katorgos 18 metų jaunikaitis už paliuosavimą iš ligoninės teroristės, metusios bombą į Varšavos gen.-gubernatorių Skaloną.

Bedarbių armija.

Lodziaus mieste 10 tūkstančių bedarbių. Lenkų laikraščiai renka aukas darbininkams sušelpti.

115,000 pavogta.

Lenkų banke Tomaševe rado išaikvota 115 tūkstančių rublių.

LIETUVOJ

Pono M. Yčo kalba Dūmoje

Ponas M. Yčas sakė savo pirmą kalbą Dūmoje. Šnekėjo gana pirmeiviškoje dvasioje. Pasigedo visų tų liuosybių, kurias valdžia kadaise pažadėjusi. Nusiskundė, kad valdžia nesigaili pavergtųjų tautų, neduoda lietuviams savų mokyklų. Ponas M. Yčas ypatingai spyrėsi ant to, kad tuomet, kada bus išpildyta 17 dienos spalio manifestas, tuomet viskas bus gerai.

Tai jau netiesa. Išpildymas manifesto nereiškia, kad visiems bus gerai. Bet p. Yčas turėtų žinoti dar, kad geruoju jokios liuosybės neduos. Trimitomis ir kalbomis Petropavlosko nesugriausite. Reikia kovos ir organizacijos!

"Aušrai" nesiseka.

Vilniaus vyskupijos kunigai leidžia dukartsavaitinį laikraštį "Aušrą" žmonėms kvailinti. Neseniai buvo susirinkę visi to laikraščio šėrininkai.

Paaiškėjo, jog "Aušra" atneša daug nuostolių, o ateityje, rasit, dar daugiau atneš. Nekurie kunigai rūgojo ant "Aušros" redaktoriaus, kuris negana tautiškas. Kunigėliai neturėtų gailėties "Aušrai" pinigų, nes "Aušros" apkvailinti žmoneliai sugrąžins tuos pinigus dešimteriopai.

Neleido įkurti moterų banko.

Kaip rašo "Viltis", Kaune vyriausybė neleido įkurti moterų banko.

Neturi kur teatrus lošti.

Panevėžyj buvo du teatru, bet abu nusamdyti kinematografui (krutantiems paveikslams rodyti). Dabar teatrai reikia lošti kazarmėje.

Sumanyta statyti naujas teatras.

Vėtra ir perkūnija.

Taujėnai, Ukmerg. apsk. Gruodžio 14 d. 11 val. vak. praūžė baisiai didelė vėtra su lietumi ir griausmu. Sugriaudė vos tik 2 sykiu, o žaibavo kas minutė ir taip smarkiai, kad labai retai kada ištinka tokie žaibai ir vasaros metu. Išsyk pasirodė vakaruose juodas debesys, su juo pasikėlė baisus vėjas ir pradėjo smarkiai lyti su ledais. Visa tai tęsėsi nedaugiau, kaip 8—10 minučių, o po to dangus greit prasiblaivė, bet vėjas nepaliaudamas kaukė visą naktį.

"Viltis".

Literatūros žinios.

Jau greit išeis iš spaudos Rygos lietuvių blaivininkų dr-jos "Giedros" leidinys N1, Kalendorius "tamsiųjų kampų lankytojas" 1913 m.

Kalendorius buvo sumanyta didelio formato, maždaug kaip "Liet. Uk." kalendorius, bet darbą sutrukdė įvairios kliūtįs. Dabar kalendorius išeis kiek mažesnis, negu buvo sumanyta, tečiaus nenustojo jis savo vertės. Jį galima skaityti pirmuoju po "Liet. Uk." kalendorium.

Kaina tiktai 15 kap.

"Liet. Žin."

Net ūkiškų knygelių nespausdina.

Buvo jau rašyta, kad Suvalkų agronomas klausęs Mariampolės ūkininkų Draugovės, ar neturinti ji kokių gerų ūkio rankraščių spausdinti: tad, girdi, vyresnybė savo pinigais galėtų juos atspausdinti. Kuomet atsirado p. Studento parašyta knygutė "Kaip pievos pagerinti?", tai paaiškjo, kad vyresnybė apsiima spausdinti vien rusų kalba knygeles.

Tai tau ir ragaišis!

Seniau streikavo, dabar aptilo.

Pakruojus (Panev. pav.). Pradžioj 1911m. išbėgiojė (sustreikavę) iš mokyklos vaikai ne tik vietos valdininkus sukėlė, bet suūžė, suklegėjo ir pakruojiečiai. Tečiau atpyškėję vyriausybės valdininkai greitai viską nutildė, nuramino. Drąsesniuosius sukišo kalėjiman, o kitiems iš baimės net kinkos pradėjo drebėti. Dabar vėl viskas apsnudo: vėl geria savo geltonų rugių alutį. Bet anas sumišimas gal šiokią-tokią naudą padarė: įsteigta Mažeikonyse mergaičių mokykla, o pačiam Pakruojuj vieton vieno mokytojo dabar du. Vyresnysis rusas, dėl kurio ir anas visas skandalas anuomet buvo kilęs, o pagelbininkė lenkė, kuri kiekvienam žingsny primena visiems apie savo "bajorišką" kiltį. Jokio lietuviško laikraščio neskaito ir nežino. Šiemet teko sueit ir kalbėtis apie mokyklos reikalus ir tt. Prisiminus apie laikraščius, sako, reikės nueit pas kunigėlį, kad išrašytų. Vertėtų aplinkiniams mokytojams ja pasirūpinti. Taip tai mokyklomis bei mokytojais pakruojiečiai kol-kas negali pasigirti.

"L.Ž."

Žvėris aficieras.

Virbalius, Suv. g. Šią vasarą valstietis Beraičių sodžiaus Vilburaitis vežė mėšlą ir susitiko parubežio sargybos paručiką Tkačevą, kuris tuojaus užklausęs Vilburaitį: kur tu važiuoji, rudoji lapė ir kodėl tu neapari savo dirvos? O kas tau darbo, atsakė Vilburaitis.—Tu kvailys—suriko aficieris,—tu pats kvailys, atkirto Vilburaitis. Aficieras nujojo tuojaus į kardoną ir liepė Vilburaitį pristatyti į kardoną gyvą ar mirusį. Kareiviai nutempė Vilburaitį pas aficierį, tenai nukiutino ir Vilburaičio motina. Aficieris liepė turėt žmogelį, patsai gi ėmė jį mušti per veidą ir spardyt kojomis į pilvą. Motina buvo šokus ginti sūnų, bet gavus per galvą, atsitraukė. Aficieris liepė Vilburaitį uždaryti virtuvėj ir išlaikęs ten per naktį, nuvarė pas žemiečių viršininką, kad patraukus Vilburaitį teisman. Vienok išėjo kitaip. Daktaras apžiūrėjo Vilburaitį ir pripažino, kad jis yra sumuštas. Tuomet tapo patrauktas teisman aficieris ir gavo už tai 2 mėnesiu tvirtovės.

"Ryg. Gar."

SPAUDOS BALSAI

"Draugas" nori pasiremti socijalistais.

"Draugas" jau seniai vis agituodavo prieš I. W. W. Ypač nuo tos unijos jisai persergėdavo katalikus. Dabar jisai vėl nurodo, kad katalikai neklausytų Haywoodo. Šiuom kartu "Draugas" šaukia: "ar nematote—ana ir socijalistai ir tie meta Haywoodą iš savo tarpo!"

Turbūt, riestai prisieina Chicagos davatkinų organui, jeigu reikia net ant neapkenčiamų socijalistų pasiremti.

Pasakysime tam laikraščiui, jog tarp socijalistų ir kuniginių pažiūros į Haywoodą yra tiek skirtumo, kiek tarp ugnies ir vandens.

"Draugas" peikia I.W.W. ir Haywoodą—nes tie, girdi, masonai, bedieviai ir anarchistai. Socijalistai gi ligišiol n e a g i t u o j a prieš I.W.W. Atbulai, laike streikų jie ypatingai rėmė I.W.W. Socijalistų suvažiavimas Indianapoly nutarė geruoju sugyventi su abiem unijom ir rūpintis abiejose unijose ugdinti socijalistišką įtekmę. Todėlei tai socijalistai rėmė netik Lawrence'o streiką, netik Little Falls audėjus, bet nemažiau remia klesinę kriaučių kovą New Yorke ir kitur, nors ten vadovauja A. F. of L. Žinoma, ponai iš "Draugo" tą labai gerai žino, bet jiems rodosi, kad savo kvailinamoms avelėms gali rašyti ką nori, "jų smegeninė sugromuliuos".

Taigi, ligišiol socijalistai nepyksta ant I.W.W. unijos, bet pyksta ant Haywoodo ir kelių kitų vadų. Socijalistams Haywoodas išsirodo atžagareiviu, nes nepripažįsta tos revoliucijoniškos kovos, kurią veda politiškoji darbininkų partija už užkovojimą politiškos valdžios. Tas, kuris nori užsiganėdinti vientik streikais (ir dar su mašinų gadinimu), nėra revoliucijonierius, nors ir vadintų save didžiausiu revoliucijonieriu.

Mes manome, kad lietuviai darbininkai gali būt dėkingi I. W. W. už jos pasišventimą, už jos rūpinimąsi ateiviais, už jos organizaciją, paremtą industrijos pamatais. Tas viskas yra. Bet mes nei ant minutės neprivalome užmiršti politiškos agitacijos, kurią veda politiškoji socijalistų partija. Tiek pilietystė, tiek dalyvavimas politikoje — yra pirmiausia mūsų priedermė.

Ponai blaivininkai.

Kas užvis mažiausia teturi teisės vadinties blaivininkais—tai musiškiai rymiškai-katalikiški blaivininkai. Tarpe jų labai prasiplatinus girtybė užmerktomis akimis... kurią jie vadina blaivybe.

"Žvaigždėj" vienas žmogus rašo, "jog persilpna plunksna aprašyti visas nelaimes, paeinančias nuo girtuokliavimo." Gaila, kad tasai rašėjas nepažvelgia į klebonijas. Dar neseniai kunigėj "Viltyj" buvo pranešta, kad Suvalkų gub. yra tik vienas pilnas blaivininkas klebonas. Amerikoj pirštų vienos rankos ir būtų perdaug, kad suskaitytų kunigus-blaivininkus.

"Keleivis" papeikia.

"Keleivis" N3 teisingai sako dėlei K. Vidiko manifestų į "Draugus" ir t. t.—jog tas jau perdaug. Smagu girdėti tokia teisinga "Keleivio" nuomonė.

K. Vidikas iš "Keleivio" visai, turbūt, ko kito laukė!

Moters paliuosavimas.

(Parašė E. Debs.)

Jeigu man būtų angelo Gabrieliaus milžiniškoji triūba, su kuria jis prikelsiąs sudnos dienos rytą visus mirusius, aš greičiau užlipčia ant Olimpo kalno, kad uždėti vainiką tai valandai, ir skelbčiau visam pasauliui apie moters paliuosavimą.

Kolei neprisiartins ta valanda, kada viso pasaulio moterįs liks laisvos nuo ekonominės ir politiškos vergijos, tolei ši šalis nematys tikros laisvės.

Įsigilinus į dalykų stovį, mes matome, jog visos naštos, visos neteisybės ir nedorybės, ką suteikia mūsų taip vadinama civilizacija, guli ant viso pasaulio moterų.

Jau per ilgus šimtmečius viešpatauja tos aplinkybės. Vyras gema iš pavergtos moters ir jis pats lieka pavergtas.

Dabarties pasaulio revoliucijose visu didžiausias ženklas žmonijos gerovei yra tie milijonai moterų, kurios dažnai sudrebina šimtmetinius ekonomiškuosius retėžius, šaukdamos savo seseris į kovą už savo laisvę ir pasiliuosavimą. Sykiu su ta gale ir atsakomybe, ką balsavimo tiesos joms suteikia, moterįs susilauks tokio dvasiško atbudimo, kokio iki šiolei dar nebuvo.

Mūsų laikų svarbiausių problemų sąmoningas apsvarstymas ir išgvildenimas liks kiekvienos moters ir vyro dvasiškojo gyvenimo tikroji dalis ir didi palaima visai žmonijai.

Sutraukykite tuos retėžius, kurie varžė, smaugė ir badu marino moters sielą, o jūs surasit duris į palaimą.

Moters politiškas paliuosavimas ir ekonominė laisvė išauklės laisvą žmonių gentę.

Dar niekuomet nebuvo žmonijos siekims augštyn ir pirmyn bėgti pripildytas tokiu svarbiu turiniu, koksai yra viso pasaulio moterų lyties paliuosavimas.

Ir viso pasaulio socijalistai sveikina savo revoliucijos bendradarbes: su liepsnojančiomis širdimis, su visa siela mes žvalgomės į naujos civilizacijos aušrą ir sveikiname moters pasiliuosavimą, kaipo naujų laimės dienų pranašą.

Vertė Barabošius.

Šunų paroda.

Per paskutinę šunų parodą Londone galima buvo prisižiūrėti, kad ir tarp šunų yra įvairių klesų. Yra šunų poniškų ir yra vergų.

Čia buvo matyti šunų būdos iš brangiausio medžio išpjaustytos su puikiausiais metalo apmušalais. Vidurys buvo išmuštas minkštu pliušu, aksomu ir šilkais. Buvo šunų būdos net su miegamais kambariais, su lovelėmis, padarytomis visokiais pagražinimais. Buvo net būdelių—kurių vidurys buvo išpuoštas puikiais Rytų šalies kaurais ir divonėliais. Ant daugelio dalykėlių esti išsiuvinėjami šunų vardai.

Lovos pritaisytos pagal tam tikros formos su pagalvėmis iš šilkų.

Sunku suminėti, kiek daug papuošimų turėję šunis: čia ir šilkiniai bei atlosiniai kaklaraišiai su šunies paveikslais, čia įvairus medaliai ir t. t., čia parfumerijos, toiletas, pusryčių gurbučiai ir tt.

Netikėsite—bet šunįs turi savo tarnaites, net fotografistus. Ponas šuo be savo liokajaus ne[illegible]gsmo žengti.

Tarp kitko parodoje buvo rodomas Chinijos karalienės šuo. Šunelis mažytis, meiliomis akimis. Jisai maitinosi visą laiką tik žuvimis, keptų paukštelių kepenimis, arbata iš pavasario gėlių žiedų, žydinčių Hongok provincijoj. Pagal šuns plauką karalienė taisydavosi sau rūbą. Kadangi tasai Chinijos šunelis Anglijoj negali gauti tokių valgių, kaip Chinijoj—tai čia jam užtenka ir mėsos.

Šunų buvo įvairiausių rųšių. Aplink juos pritupčiojo tarnai, lepino juos skaniausiais valgiais!

Ką ant to visko galima pasakyti? Kaip bjauriai, kaip nežmoniškai ištvirkusi kapitalistų klesa! Šunims šiandien geriau gyventi, kaip vargingaijai liaudžiai, kurios yra milijonai.

Kada Londone buvo paroda—dešimtįs tūkstančių darbininkų jieško darbo. Jiems, mažu, juodos duonos trūko.

Štai tau, mielas brolau, darbai pasileidusios ir pakvaišusios dykaduonių gaujos!

P. Proletaras.

Atsiradimas šliubo.

(Pagal prof. A. Forelį.)

Kuomet prisieina mums kalbėti apie atsiradimą šliūbo arba porinio gyvenimo tarpe žmonių, męs, teisingumo dėlei, turime visupirmiausia atkreipti atydą į tuos gyvulius, kurie panašųs į žmogų—į bezdžiones, turinčias žmogaus išvaizdą.

Šliūbas, jeigu tik taip galima pavadinti, pas daugumą gyvulių būna labai trumpas, nes jis tęsiasi tik iki tol, pakol tęsiasi lytiški susinešimai; pas kitus gi gyvulius šliūbas tęsiasi iki tol, pakol gimsta vaikas. Gimus gi vaikui, vyras visai nesirūpina savo pačios likimu, nors kartais ir atneša jai maistą.

Kaslink bezdžionių, kurios panašios į žmogų, tai pas jas pripažintas tikras šliūbas bei porinis šeimyniškas gyvenimas. Apsarga pačios su vaikais yra vyro rankose. Čia taipgi pastebėta ir ištikimybė tarp vyro ir pačios, todėl ir jų šliūbas tęsiasi daug ilgiau, negu yra reikalinga išauklėjimui vaikų. Susilaukus porai bezdžionių vaikų, vyras pradeda smarkiai darbuotis: jis rūpinasi surasti savo pačiai ir vaikams maistą, apžiūri jos lizdą ir guli ant žemės prie to medžio, kuriame randasi pati su vaikais, kad apsaugojus ją nuo priešų.

Pagal tyrinėjimą bezdžionių gyvenimo, Vestermarkas padaro tokį išvedimą, jog turėjo būti panašus gyvenimas ir senovės žmonių, nežiūrint į tai, ar tas gyvenimas buvo paremtas ant daugpatystės, ar daugvyrystės, ar tik porinis. Kuomet moteris paima ant savęs visą atsakomybę auklėjime vaikų, prižiūrėjime šeimynos, tuomet vyras rūpinasi jos apsaugojimu nuo priešų, pristatymu maisto, pastatymu namų ir tt. Vienok ir čia negalima dar teisingai pasakyti, kokios priežastįs priverčia vyrą rūpintis pačios gerove: ar lytiški susinešimai, ar žmoniškumas ir šeimyniškas gyvenimas?

Nors nekurie mokslinčiai ir darodinėjo, jog žiloj senovėj žmonės gyveno bendromis šeimynomis, neturėdami pasiskyrę nei vyrai pačių, nei pačios vyrų ir lytiškus susinešimus taipgi atlikdavo bendrai. Vienok tyrinėjimai panašius argumentus sukritikuoja. Tiesa, laukiniai žmonės turi net po kelias pačias, bet visgi jis gali tik tiek turėti, kiek išpeni. Apart to, toks gyvenimas dar nėra bendras, o tik daugpatingas.

Taigi, tos visos pasakos, tie visi prietarai, būk tai šliūbas esąs paskirtas nuo Dievo—yra gryniausias melas. Tyrinėjimai aiškiai parodo, kad šliūbas yra netik pas žmones, bet ir pas augštesnius gyvulius, kurie daugiau yra išsivystę ir turi nekuriuos žmonių papročius. Taipgi yra klaidinga nuomonė, būk šliūbas esąs įvestas karalių bei valdžios. Kaip dievystė, taip ir valdžia niekо bendro neturėjo prie įvedimo šliūbo, nes jis yra įvestas mūsų bočių, kurie neturėjo supratimo nei apie dievystę, nei apie valdžią ir gyveno tuomet urvuose, giriose arba kitose panašiose vietose, kaip dabar bezdžionės medžiuose arba kitokie gyvuliai tam tikrose vietose. Valdžia galėjo šliūbą tik tobulinti, kaip tai: uždrausti daugpatystę arba daugvyrystę; uždrausti nekuriuose tikėjimuose persiskyrimus. Pavyzdin, katalikų tikėjime yra visai uždraustas persiskyrimas vyro su pačia, pamatuojant Kristaus žodžiais: "Kas tapo surištas ant žemės, tas bus išrištas tik po mirties." Ir ten, kur buvo katalikiška valdžia, jokiu būdu negalėdavo gauti persiskyrimo.

Bet dabar kįla klausimas, ar šliūbas bei porinis gyvenimas yra pamatuotas vien tik ant lytiškų susinešimų, ar yra tam dar ir kitokios priežastįs?

Daugelis mano, kad šliūbo pamatai yra vien tik lytiški susinešimai. Tas visai ne tiesa. Šliūbo tvirčiausi pamatai—tai šeimyna, šeimyniškas gyvenimas. Tą patvirtina taipgi tuli gyvuliai. Yra daug tokių gyvulių ir paukščių, kurie išgyvena visą savo amžių porose, nepersiskirdami iki mirties.

O męs gerai žinom, kad pas gyvulius būna lytiški susinešimai tik vieną sykį į metus. Reiškia, tie gyvuliai ir turėtų sueiti į porą tik tuom laiku, kuomet jų jausmai pakįla prie lytiškų susinešimų. Apart to, pas daugelį laukinių žmonių šliūbo iškilmes kelia tik tuomet, kuomet jau gimsta pirmas kūdikis. Tų salų tautos, kur yra perkamos pačios už pinigus, daro sutartis, kad pačios tėvas turės sugrąžinti pinigus, kuriuos užmoka vyras, jeigu pas juos negims kūdikis.

Tas viskas aiškiai parodo, kad šliūbo pamatai stovi ne ant lytiškų susinešimų, bet ant šeimyniško gyvenimo.

V. Ćibiras.

Kirtiklis-Kirtiklienė.

Pastaruoju laiku labai dažnai pradėjo tilpti "Darb. Vilty" tūlo Kirtiklio-Kirtiklienės rašteliai.

Kad kartais tasai žmogus netaptų kandidatu į rašėjus—norėtume priminti, jog tasai Kirtiklis-Kirtiklienė yra ne kas kitas, kaip žmogus, kuris pernai Pildomojo Sąjungos Kom. likosi išmestas iš Sąjungos už apgaudinėjimą žmonių, užrašant laikraščius. Kad ilgiau žmonės negalėtų susekti jo darbų, jisai slėpdavos po įvairiomis pavardėmis.

Taip-pat tai yra vienas iš pliuškių kalbėtojų, kuris, ačiu viešpačiui, gali būti dabar pavadintas nabašninku.

Mūsų literatūra ir pagrindos turi būti apvalyti nuo panašių gaivalų, nes jie veda žmones į papiktinimą.

"BURDINGIERIAI".

Beveik kiekvienas vaikinas ir mergina, jeigu jie priklauso prie darbininkų klesos, samdo butą pas šeimyniškus žmones, kurie tankiausiai turi pasiėmę ant randos keletą kambarių. Gyventi viešbučiuose ir tam tikruose namuose darbininkai negali, nes perbrangu, todėl jie metasi pas savo draugus darbininkus, sutvėrusius šeimyniška gyvenimą ir laikančius keletą kambarių. Kadangi netoli visi lietuviai yra darbininkai, tai reta šeimyna yra, kuri nelaikytų keletos įnamių, kuriuos čia priprasta yra burdingieriais vadinti. Taip vadinamasis gaspodorius superka rakandus, o burdingieriai atsineša skrynią su įvairiomis drapanomis. Burdingieris—tai keliaujantis sutvėrimas, kuris eina nuo vieno gaspadoriaus pas kitą, kur jam geriau patinka. Gaspodoriai, teisingiau sakant, gaspadinės turi taikytis prie burdingierių reikalavimų, jei nori, kad pastarieji neišeitų. Gaspadoriai gi iš savo pusės irgi stato reikalavimus. Tarp burdingierių ir gaspadorių prasideda šiokia-tokia kova.

Kadangi burdingierių yra labai didelis skaitlius ir kadangi reta lietuviška šeimyna jų nelaiko, pasistengsime išgvildenti klausimą kiek nuodugniau. Tuo svarbesnis pasidaro burdingierių klausimas, kada męs atsimename nepaprastai margus atsitikimus iš jų gyvenimo.

Kam laikomi burdingieriai?

Nė vienas turtingas žmogus nelaiko burdingierių. Laiko juos darbininkai, negalinti uždirbti ganėtinai savo šeimynos užlaikymui. Paprastai Amerikoj darbininkas uždirba tik tiek, kad kiek žmoniškiau savę vieną užlaikyti. Kada jis apsiveda ir pasiryžta neleisti pačios į dirbtuvę arba kada kokios nors priežastįs priverčia ją neeiti dirbtuvėn, vyras neparneša užtektinai pragyvenimui: drabužiui, maistui, butui, išeigoms, daktaro apmokėjimui ir tt. Jeigu kuris tuo tarpu ir parneša, tai visgi negalima gyvent sulig ta diena, nes bedarbės ir ligos neišvengtinos ir reikia turėti kiek nors atsargai. Negalint jos sutaupint iš algos, prisieina ieškoti pašalinio uždarbio. Lengviausiai prieinamu uždarbiu žmonėms rodosi burdingierių laikymas. Vyrai menkai paiso apie savo pačių sunkų darbą; jie tankiai visai nepažįsta jo sunkumo ir stengiasi gaut tiek burdingierių, kiek tik į lovas gali sutalpinti. Statoma net po dvi arba vieną lovą mažame kambaryj ir guldoma į ją po du ir daugiau burdingierių. Darbininkas vyras reikalauja, kad ir pati jam padėtų uždarbiauti; jis, taip sakant, nenori jos dykos laikyti. Jam nėra kada įsigilinti į namų darbo sunkumą ir monotoniškumą. Jeigu jis nemato savo pačią uždirbant pinigus, jis jos darbo neskaito darbu. Ir ne iš savo noro jis tai daro, bet maža jo alga prie to verčia. Jis savo pačiai kalba, būk ta ir ta moteris užlaiko daug burdingierių ir turi gerą uždarbį. Moteris, neapsikęsdama vyro kalbų ir matydama, kad nėra žmoniško gyvenimo iš vyro algos, apsiima laikyti burdingierius.

Vienok ne visi sakos dėl neištekliaus laiką burdingierius. Kiti tvirtina, būk jiems nuobodu be burdingierių. Aš sakysiu, kad tokis pasiteisinimas yra ligonio, kuris nesupranta savo ligos. Jeigu žmogus uždirbtų tiek, kad užtektų ant išeigų (teatrų, koncertų, balių ir tt.) ir galėtų pasidėti atsargai, jis nelaikytų burdingierių. Jis sėdi namie ir jam nuobodu, nes gaila pinigų išeigoms, neužtenka jų gražaus buto užvedimui, kuriame negalėtų būti nuobodu. Vietoj artistų ir muzikos jis pasiima burdingierius, kurie savo kalbomis ir armonikomis galėtų jį palinksminti. Ir dar nieko nereikia už tai mokėti, o patįs burdingieriai primoka.

Kiti laiko burdingierius, kad gaut nuo jų išsigerti; kiti, kad burdingieriai pirktų nuo jų alų ir degtinę. Bet kaip ten nebūtų, visgi išeina, kad tik skurdas, uždarbio stoka verčia laikyti burdingierius. Šiaip kiekvienas pertekliuj gyvenantis žmogus mylėtų turėti "namelį dėl dviejų" ir nelaikytų burdingierių, kurie tankiai būna šeimyniškų vaidų ir suirimo priežastimi.

Čia man visai nesvarbus klausimas, kur dėtųsi vaikinai ir merginos, jei niekas jų nepriimtų į savo kampą. Ir dabar jau yra viešbučiai ir gulėjimo namai. Toliau atsirastų dar daugiau panašių įstaigų ir jos liktų dar parankesnės.

Kaip laikomi burdingieriai?

Kadangi patįs gaspadoriai nekaip gyvena, tad ir burdingierius jie negali užlaikyti gerai. Yra pastangos gaut kaip galima daugia burdingierių ir į vieną lovą guldoma po du. Neretai viename kambaryj stovi po dvi lovas. Prasti ir nešvarus namai ir neganėtinas prižiūrėjimas miegrumių leidžia prisiveisti blakėms. Retame name burdingieriai nekovoja su tais vabalais. Moterįs, laikant po keletą burdingierių, nepajiegia apskalbti patalinių, todėl parėdo lovą margai, kad nematyt būtų besidarančio nešvarumo. Baltai aprėdyta lova burdingieriui—tai naujiena. Pakloti lovą kasdiena irgi nėra kada, todėl retai kada burdingieris atranda kitokiame stovyj ją, negu paliko ryte.

Burdingieris moka pas lietuvius 1 dolerį arba dorelį ir kvoterį į savaitę, retai kada pusantro dolerio. Tankiausiai neišeina nė po 20 centų į dieną. Apie už 18 centų į dieną jis gauna vietą gulėt, šilumą, šviesą, gaspadinė turi išskalbti jo apatinius rūbus ir pataisyt jam valgyt.

Naujojoj Anglijoj ir tulose kitose vietose pas lietuvius yra įvesta mada imt nuo burdingierio po dolerį ir kvoterį į savaitę ir, apart viršminėtų darbų atlikimo, duoti jiems arbatą, kavą, cukrų ir zupę už dyką. Jųs galite suprasti, kokia ta zupė gali būti, jei nuo burdingierio gaunama tik 18 centų į dieną. Cukraus jis mažiausiai suvartoja už 1½ cento, arbata lai kaštuoja tik 3 centai kasdiena. Muilas ir kitos reikmenos prie skalbinių vieno burdingierio visgi kaštuoja 2 centai kasdiena. Žibalo tuli burdingieriai suvartoja bent už 5 centus kas vakaras. Sakysime, abelnai ant žibalo išeina burdingieriui 2 centai. Jeigu skaitysime, kad burdingieris eina gult į šaltą rūmą, tai visgi vien tik jo maisto išvirimui reikia bent už 3 centus anglių arba gazo. Už visus tuos menkniekius pati gaspadinė jau turi pridėti 11½ cento. Lieka tik 6½ cento ant zupės, lovos apskalbimo, naujų skalbinių nupirkimo ir tt. Sakysime, kad gaspadinė išsigudrino su pagelba kelių centų padaryti vandenį į zupę. Visgi jai atsieis mažiausiai 15 centų, kol išvirs zupę kokiems 5 burdingieriams. Ant kiekvieno išpuola po 3 centus. Lai lovos apskalbimas atsieina tik 7 centai kas savaitę. Ant kiekvienos dienos išpuola po centą. Lai už zupę ir lovą išeina 4 centai kas diena, tuomet gaspadinei už jos dienos darbą nuo kiekvieno burdingierio liks tik po 2½ cento. Jeigu ji laikytų 10 burdingierių, jai liktų kas diena vienas kvoteris už jos nepanešamai sunkų darbą.

Bet neužmirškite, kad drabužiai ant ovų ir langų plyšta, kad indai gadinasi ir susimuša. Jei kas laiko bent 10 burdingierių, jis turi bent po 50 c. kas diena praleisti ant naujų pirkinių lovoms, langams ir virtuvei. O kur tas kapitalas, kurį įdėjo gaspadinė lovų, stalų, komodžių ir kitų daiktų supirkimui? Juk prasčiausį kambarį miegojimui įsitaisyt, reiškia išleisti nors 50 dol. Kada gi galima bus išrinkti tuos pinigus, jei tik po 2½ cento lieka nuo žmogaus kas diena? Sakau lieka, nors jokio galėjimo likti nesimato. Jeigu nors biskį žmoniškai pradėt laikyt burdingierius, tai jokiu būdu negali užtekti jų užmokesčio ir pati gaspadinė turi ne tik už dyką dirbt, bet dar iš savo pusės pridėt.

Nestebėtina todėl, kad ne vienas apskaitliuoti mokantis ir skurde galutinai nepaskendusis žmogus burdingierių visai nelaiko, o jei laiko, tai ima bent 3 dol. savaitėj.

Iš viršminėto išskaitliavimo kuoaiškiausiai galite suprasti, kaip prastai gyvena ir skursta mūsų burdingieriai ir patįs gaspadoriai. Tuo aiškesnis jums paveikslas pasirodys, kada atsiminsite nepaprastą maisto ir buto brangumą. Veltui giriasi tuli burdingieriai arba ir gaspadoriai, būk jie gerai gyvena. Jie negali gerai gyvent už tokius pinigus.

Nors labai mažai, bet yra ir tokia burdingierių dalis, kurie užsimoka 4 dol. 50 centų savaitėj arba retesniuose atsitikimuose 5 dolerius ir gauna už tai pilną užlaikymą: guolį, apskalbimą ir valgį. Mokantieji 5 dol. savaitėj tikisi galį gyventi "poniškai".

Kad neužimt daug vietos, nedarysim išskaitliavimų, kiek vienas žmogus turi suvalgyt per dieną kokių daiktų, kad būti sočiu. Vieną sykį jo maistas atsieis, sakysime, tik 12 ar 15 centų, bet kitą sykį ir apie 40 centų lėšuos. Beveik nieko pigaus dabar nėra. Svaras kokių nors kaulukų, kurių burdingierius suvalgys vienu sykiu 2 ar 3 svarus, atsieina 11 ir 12 centų už svarą. Pigesnės mėsos nėra. Kiek geresnė jautiena parsiduoda po 40 ir 35 centus svaras. Jei prie mėsos burdingieriui bus duodama ir kitokie priedai (o be jų neapsieinama), tai kiekvienas pavalgymas atsieis, abelnai imant, 25 centai.

(Toliau bus).

—Ar girdėjai, mama, kaip puikiai laikosi Brooklyno lietuvaitės laike streiko? Žiūrėkie, jąs veža į kalėjimą, o jos dainuoja sau revoliucijoniškas dainas ir gana. Argi tai, mama, nesmagu, kad ir merginos pradeda atsibusti?

—Neplepėk niekų, Rožyte, aš jau seniau ant svieto gyvenu ir geriau už tave išmanau visus reikalus. Aš misliu, kad streikas išves iš kelio daugelį merginų.

—Turėkie sarmatą, mama. Argi jau tu kokia juodašimtė, kad pavydi kelių dolerių streikierkoms? Argi tau negaila jų?

—Gailėti, kodėlgi?—gaila, žinoma, bet kas iš to, kad jos išstreikuos dolerį, o pražudys savo dūšią. Jau kad sykį cicilikai pagriebs į savo nagus žmogų—tai niekados jo nepaleis. Aš pranašauju, kad jie taip padarys ir su Brooklyno streikierkoms. Paslėpę vilko nasrus, jie prisimeilins prie mergaičių, pradės savo veidmainingas dainas apie vargą ir skurdą,—ir tuomet mergaitės bus suagituotos. Tada jos užmirš ir poterius, ir škaplierius, ir sakramentus, ir ubagams almužną, pames vežlybumą, vaikščios išsipentinusios ... matai, Rožyte, kokia Sodomija pakils.

—Dar niekad tu taip nešvariai nekalbėjai, mama, kaip šiandien. Juk tu pati save taip sumušei, kad geriaus ir negalima. Išeina pagal tavo pačios nuomonės, kad kožnas streikas tik socijalistams naudą atneša. Taigi, kožna nelaimė atidaro žmogaus akis. Žmogus pažįsta savo padėjimą tik vargui atėjus. Taip buvo ir su tomis merginomis. Josios sau siuvo ir siuvo ir, mažu, būtų siuvusios per amžį. Bet štai atėjo kerštо diena. Matai, kad prieš tas vargingas merginas, kaip įsiutę žvėrįs, puola policmanai ir detektyvai, bjauriai jas pravardžiuoja. Tokiose sąlygose, mama, žmogus išmoksta daugiaus į kelias valandas, kaip paprastai į kelis metus, o tankiai dar ilgiau.

—Tame ir bėda, Rožyte, kad jūs, socijalistai, apmulkinate tas merginas. Juk jos, nekaltosios, nei pačios nežino į kokias pinkles jos brenda.

—Meluoji mama. Jos labai gerai žino, kad jos iš pinklių, o ne į pinkles brenda. Blogiau, kaip ligišiol buvo, jau būti negali. Visą tamsumą ir skurdą jos paliko užpakalyje. Todėl į bjauresnes nelaimes josios jau nejbris. Dabar josios eina prie vienybės ir susipratimo. Jeigu tu vienybę ir kovą vadinsi pinklėmis, tuomet aš nežinau, kaip tave pavadinti.

—Ak, tylėk jau. Dabar aš tavęs paklausiu, kodėl jūs, socijalistai, matydami roną ant žmogaus, dar tyčia ją padidinate?

—O tau norėtųsi, kad męs užmerktume akis ir nieko nematytume? Kito žaizdas ir vargus tiktai tie nemato, kurie patįs jų neturi. Sotus alkano nenuskundžia! Bet męs matome vargą, todėl ir nurodome į ji. Todėl žmonės eina su mumis.

Laisvoji Sakykla.

Dėlei Adomaitienės straipsnio.

Nors aš pilnai, atsakančiai nesu apsipažinusi su meilės bei šeimynos reikalais, tečiaus sutinku su išvadžiojimais p. O. Adomaitienės kas link pajieškojimų per laikraščius merginų bei vaikinų apsivedimui, tilpusių "Laisvės" N1. Bet aš norėčiau pridurti ir nuo savęs kelis žodžius.

Man rodosi, jog visi tie pajieškojimai merginų bei vaikinų apsivedimui per laikraščius, tie meiliški, romantiški laiškai, fotografijos, tai kūdikiška žaislė, neturint kur ir ant ko pašvęst savo liuoslaikio. Tiesa, męs gyvenam pasaulyj pilnam puikybės, turtų ir laimės; iš kitos pusės, gyvenam skurde ir nedatekliuj! Męs, pakol jaunos ir jauni, jieškom smagurių, linksmybių užsiganėdinimui savo jaunų dienų. Retkarčiais tik svajojam apie būsiamąją ateitį, kad padaryt iš to išvedimą, pleną šeimyniškam gyvenimui. Męs gimėm, užaugom, kad gyventi ir norim pažinti tą gyvenimą ne kaipo atskiri girios medžiai, bet kaipo žmonės — šeimyniškame gyvenime.

Daugelis iš mūsų jaunimo, pasimato kartą-kitą ir jau už poros dienų ar savaičių susituokia, t. y. apsiveda. Na ir ką? Kaip p. Ad. sako: "susiduria katė su pele, ar atbulai". Tad tikri tiesos žodžiai, kurie liūdija, jog jaunimas visiškai nepaiso apie busiamąjį šeimyniška gyvenimą, tik bile šiandien, rytoj teka medaus upeliai. Tokių tai pavyzdžių galima suskaitliuot šimtais ir tūkstančiais, kurie apsunkina tolimesnį gyvenimą, kaip vienai, taip ir kitai pusei. Kad išvengti nors mažumą tų nesusipratimų, tad ar nebūtų taip geriaus:

Kada jau paauga mergina ar vaikinas, pasiskirtų sau už draugą ar draugę yiens kitą ir, taip draugaudami, arčiaus susipažintų. Tokiu būdu jie matytų viens kito būdą, charakterį, palinkimus, sąlygas gyvenimo, žodžiu, gerąsias ir blogąsias puses. Jie pamokintų viens kitą, suprastų ir, atsakančiai prisirengę, pasitiktų savo gyvenimą.

Berods, pas svetimtaučius tas seniai priimta. Vokiečiai užvardija tą susidraugavimą žodžiu "ferlobung", anglai gi "engagement". Lietuviai pakol kas, neturi tokio įpročio, jei tik nekurie iš inteligentų. Tokiuose tai susidraugavimuose, pasižadėjimuose viens kitam, meilės jausmai turi būt drūčiai pažeboti, prilaikomi ant vadžių. Ir jeigu kįla nesusipratimai, neužsitikėjimai viens kitam, tad lengvai galima atsiskirti, pamiršti viens kitą.

Tad prie tokių aplinkybių, męs tvirtai subudavosim savo laimės laivelį, kurį gyvenimo bangos neįstengs smarkiai susiubuoti ar sudaužyti. Nereikės mums taip daug svajoti apie meilę, vesti romanus per laiškus, garsintis per laikraščius. Męs savo liuosą laiką pašvęsim pasiskaitymui gerų knygų, ištobulinimui savo rankdirbystės. Jaunutė.

Dvi motinos pešasi dėl vienos mergaitės.

Dvi Paryžiaus moterįs Marechal ir Gilbert susipešė dėl vienos mergaitės. Abidvi sako, jog tai jų duktė. Klausimą perkelta teisman, bet ir teisėjas nieko negali nuspręsti.

Mat abiedvi motinos buvo atidavusios savo mergaites į kaimą ant išauginimo. Viena mergaitė numirė taigi dėlei antrosios ir pešasi.

Moteris, netekusi vyro, bado verčiama, su kūdikiu ant rankų eina į dirbtuvę jieškoti sau darbo. Vienok jos ten nepriima. Ir kas jai lieka daryti? Ji mano šokti nuo tilto į vandenį ir ten paskandyti savo vargus.

Korespondencijos

Detroit, Mich.

28 gruod. LSS. kuopa parengė prakalbas. Kalbėjo drg. Kasparka. Jo kalba, matyti, visiems patiko, išskiriant du I.W.W. vyruku, kurie šoko labai smarkiai sukritikuoti kalbėtoją. Bet vargšams nesisekė. Taip jau suklydo, kad žmonės pradėjo juoktis ir liepė uždaryti susirinkimą. Daugiausia stengėsi "sukritikuoti" Kasparką naujakrikštis Stankus. Pirmiau buvo labai karštas socijalistas, dabar gi virto labai karštu I.W.W. garbintoju.

29 gruod. kalbėjo pribuvę iš Grand Rapids, Mich. J. Stankus ir J. Bielskas. Pirmasis kalbėjo apie pramonės išsivystymą, antrasis — apie klesų kovą. Abudu kalbėjo neblogai, tik tarpais susimilijo.

Taipgi tą pačią dieną atsibuvo konferencija LSS. aplinkinių kuopų. Atstovai buvo iš Grand Rapids, Cleveland, O., Youngstown ir Detroit. Tartasi apie sutvėrima rajono. Sutverta naujas rajonas iš 4 kuopų.

Naujų metų dienoje po pietų buvo diskusijos tarpe Rymo katalikų ir laisvamanių ant temos: ar Jėzus buvo sūnumi visų garbingojo Dievo, ar ne?" Laisvamanybę gynė Mockus. Katalikų pusės niekas nepalaikė, nors kožnas galėjo atsiliepti iš publikos. Todėl Mockui prisiėjo kalbėti apie abiejų pusių pažvalgas.

5 sausio 1913 m. taipgi buvo prakalbos ant temos: "laimingų naujų metų" ir aiškino, kuom yra geresni nauji metai. Viena iš geriausių prakalbų pasakyta buvo Mockaus.

Per visas minėtas prakalbas žmonių atsilankė pusėtinai. Matyt, kad Detroit lietuviai myli apšvietimą. Taip pat žmonės nesigaili aukų iškaščiams padengti.

Pirmeiviški lietuviai džiaugiasi išgirdę, kad D. Kasparka žada apsigyventi Detroit'e. Bent turėsime gerą veikėją. J. E. Vasaitis.

Athol, Mass.

Klerikalai giriasi, kad pas mus nyksta laisvų pažvalgų žmonės. Tas netiesa. Bent iš socijalistiškų laikraščių prasiplatinimo matyti, kad pirmeiviams čia daug daugiaus sekasi, nekaip atgaleiviams. "Draugo" net dėl vaistų neužtektų.

11 sausio čia buvo laisvos (be bažnyčios) vestuvės Vasiliausko, 114 LSS. kuopos sekr. su M. Ližauskiute. Tamsūnams buvo daug dyvų, kad apsiėjo be bažnytinių ceremonijų! Nebuvo per vestuves jokių triukšmų su svaigalais ir armonikom.

Linkėtina viso labo jaunai porai.

—Neseniai buvo Liet. Sūnų ir Dukt. dr-stės susirinkimas. Svarstyta apie imigrantų šelpimą. Stebėtina, kad radosi net keturi priešai taip naudingo sumanymo, kaip gelbėti brolius, kurie tankiai atsiduria vargingiausiame padėjime. Tūli sakė, kad pinigai kliūsią šliuptarniams, o kiti prisegė, kad persekioja tik cicilikus. Tai, mat, gerai. Jiems gerai atkirto F. L.

Sumanymas parengti prakalbas atidėta ant toliaus.

Renkant viršininkus kilo daug triūkšmo, kurį kėlė Rymo agentai. Pagaliaus išrinktas F. J. L. Paskui didžiausiam sumišime reikėjo kiti kandidatai statyti. Likos išrinktas Brazinskas, kuris varo jau antrą tarnystę. Laimingo pasisekimo. Jisai yra laisvas žmogus. Rymiečiams nieko nekliuvo. Visi žmonės pirmeiviai.

—Girdėjau, kad dar viena pora ketina apsivesti teisme. Tai vėl naujas ženklas, kad laisvų pažvalgų žmonių pas mus didinasi. Palinkėsime ir jiems pasisekimo.

Fr. J. Levinskas.

Cedar Point, Ill.

8 sausio atsibuvo prakalbos. Kalbėjo K. Šeštokas. Aiškino, iš kur atsirado ponai ir kaip jie, drauge su kunigija, išnaudoja žmones.

Lėšų prakalbų iškaščiams padengti surinkta $1.10.

Šventakupriai, nubėgę žemyn į saliūną, pradėjo kritikuoti kalbėtoją visokiais bjauriais vardais. Saliuninkas sau tik juokiasi iš kalbėtojaus.

Paskiaus kalbėtojas aiškino apie politiką, apie partijas, kaip josios atsirado ir kuri partija kiek ką da balsų gavo. Pasirodė, kad visos partijos, arba lygiai stovi, arba mažta, išėmus socijalistų partiją. Bet neilgai prakalba tesitęsė, nes iš saliuno atsiuntė dvi šventakupres ir vieną šventakuprį dėl suardymo prakalbų. Tuoj pradėjo poteriaut-bambėt visokius bjaurius žodžius. Kada kalbėtojas pasiūlė išeiti, tuomet pakilo bjauriausi šaukimai. Kad davė, tai davė savo liežuviu. Taip ir pasibaigė prakalbos. Norėta kuopą sutverti, bet draugų neužtenkamai radosi ir dar buvo vienas labai priešingas. Bet, kaip rodosi, kuopa visgi susitvers. Netautietis.

Nashua, N. H.

Niekur, turbūt, taip neišsiplatinusi girtybė, kaip pas mus. 4 d. sausio pas mus buvo moterų dr-jos balius. Žmonių prisirinko neperdaugiausia. Ale kad atsilankė daugelis iš kitų miestų, tai visgi publikos buvo. Griežė liet. benas iš Manchesterio. Viskas būtų buvę gerai, bet atėjo keli nepraustaburniai, gerokai įkaušę, ir pradėjo viesipuldinėja ant socijalistų. nas iš tų sportų vadinti merginą šokti. Jinai nėjo, nes turėjo su kuom šokti. Tuoj pradėjo visaip išjuokinėti. Nekurie vaikinai užsistojo ir greitai jau prasidėjo grumojimas kulokais. Pribuvo policmanas ir išginė tuos laukan.

5 sausio parapija šv. Kazimiero parsikvietė iš Bostono p. F. J. Bagočių, nes jau čia trįs metai, kaip eina prova su vyskupu. Turbūt, kad jau su tuom ir viskas užsibaigs. Bagočius perstatė aiškiai dabartinį dalykų stovį. Likosi išrinktas komitetas iš 7 žmonių.

7 sausio tie patįs nepraustaburniai vaikinai, kuriuos pirmiau minėjau, pradėjo labai smarkiai kibti į peštynes. Juos nuvedė į policiją. Ant rytojaus buvo teismas. Gavo užsimokėti pabaudą.

P. Ridikas.

Chicago, Ill.

5 sausio 81 kuopos choras statė Br. Vargšo dramą (nepasakot nei kokią. Red.) Aktoriai savo roles atliko gerai. Po perstatymui choras po vadovyste M. Girniaus sudainavo kelias dainas. Choras buvo iššaukiamas. Publika užganėdinta. Svetainė buvo pilna. Linksma pažymėti, kad choras 81 kuopos užima scenoje pirmą vietą.

Žinomas Svečias.

Bentleyville, Pa.

Mūsų miestely gyvena nedidžiausias skaitlius lietuvių. Turi savo kliubą ir tris tautiškas draugijas, būtent LSS. LSA. kuopą ir draugiją D.L.K. Keistučio.

Žmonės, žinoma, neprisilaiko vienodų pažiūrų. Lietuviai, lenkai, slavokai pasistatę čia bažnyčią. Dabar tarpe parapijonų ir kunigo kilo peštynės. Paprasta istorija. Mat, norėta pagražinti. Rinkta pinigai, daryta baliai etc., o dabar pasirodo jog nieko nėra. Daugelis pradėjo murmėti. Tuoj jie buvo iškeikti, būk eina prieš bažnyčią.

Paskui pradėjo gązdinti savo padonus ir davė savaitę laiko, kad persiprašytų. Tuomet viena ypata atsistojus, pasakė: "kad męs čia ne to atėjome klausyti". Tuojaus visi žmonės išėjo laukan iš bažnyčios ir pasidarė didelis lermas.

Vėliaus pradėjo imti 10c. už įėjimą bažnyčion. Vienas žmogelis neturėjo pinigų ir norėjo pasimelsti. Užtad gavo į žandą. Jisai, žinoma, irgi atsilygino.

Kaip matote, mūsų miestely jau nesutikimai. Dabar atkeliavo čia kitas kunigas, pasivadinęs lietuviu. Taip bent jisai persistatė, atėjęs pas vieną lietuvį J. N. Jisai lankėsi pas dievuotuosius žmones. Su juom buvo jauna mergina, kuri nešiojo krapylą ir šv. vandenį. Žmonės, palankųs kunigams, apdovanojo jį doleriais. Kiti kunigai, kalėdodami, duoda bučiuoti kryžių, o tasai davė bučiuoti tokį geltoną bliuduką.

S. M. tuoj pažino, kad tai apgavikas. Gerai jį iškoliojo ir išvijo. Tuomet ir daugelis susiprato. Kiti vijosi, norėjo pinigus atgauti, bet buvo vėlu.

Tai kokių paukštukų esama! J. K.

Bridgeport, Conn.

12 sausio LSS. kuopa parengė prakalbas. Buvo užkviestas kunigas p. Pankauskas ant debatų, nes jisai užsipuldinėja ant socijalistų. Bet jisai pasirūpino per pamokslą dar labiau išsiplūst. Gązdino pekla ir visokiais velniais, bet, kaip ir tyčia, prisirinko pilna svetainė, kad net stovėti negalėjo išsitekti.

Kadangi kalbėtojas susivėlino, tai aštuonių metų vaikas Ant. Pėstininkas puikiai padeklamavo eiles, paskui padainavo. Vienas vaikinas atlošė monologą.

Tuomet pribuvo ir kalbėtojai. Pirmas kalbėjo Pruselaitis labai suprantamai, nors trumpai. Antras kalbėjo J. Šykys iš Brooklyno apie kapitalizmą ir socijalizmą. Kalbėjo suviršt 3 valandas.

Vieną dievo aniolėlį, prisitraukusį raugalo, reikėjo išmesti.

Dar pridursiu, jog koksai tai kvailys užbėrė pipirų ant ant pečiaus, nuo ko pasidarė bjaurus oras.

Laisvamanis.

New Britain, Conn.

Lietuviai pasistatė puikią salę. Pirmą balių ten parengė moterų šv. Onos draugystė 4 d. sausio. Ant rytojaus mūsų piemuo kaip ėmė visus lietuvius vyrus ir moteris keikti, vadinti bjauriais vardais, net šlykštu buvo.

Jo tarnas N. su sūnumi buvo dalinęs plakatus 1 d. sausio. Dabar užtad nėra kam nei varpų paskambinti. Kaip girdėti, net į išpažintį kai-kurios moterįs nepriimamos.

Tai matote, kaip visokie piemens rūpinasi sale. Visi męs tiek vargo turėjome, o kiek dar turėsime, bet tokiems ponams tai ne galvoj.

12 sausio p. Skritulskio salėje buvo p. Petrausko balius. Plakatus dalino pas bažnyčią, tai piemuo dar pagyrė ir liepė žmonėms eiti į p. Skritulskio svetainę.

Frank Gilis.

Springfield, Ill.

Kalėdų dienoje Naujokaičių vaiką patiko nelaimė. Traukinys nuvažiavo žemiau kelio koją. Kad ir pagis, bet gi vargšas bus ubagas.

Sausio 5 d. tavorinis traukinys sumalė mirtinai vieną lietuvį Juozą Rumšą. Du metai, kaip vedęs, dar jaunam buvo amžyje. Liko varge jauna jo moteris su kūdikiu.

Po naujų metų atsidarė mokyklos. Turtuoliai atveža savo vaikus automobiliuje į mokyklą, šiltai aprėdytus, o į vargšų kūdikėlius net gaila ir žiūrėti.

A. Čekanauskas.

LAIŠKAS Į REDAKCIJĄ.

Gerbiamoji Redakcija:—

"Laisvės" N3 p. Veikėjas iš Conn. jums rašo, jog Konkolauskas esąs visai nekaltas kaslink "donoso". Visą bėdą suverčia ant ant M-nio, kurį išvadina provokatorium.

Waterburio liet. visuomenė žino, kad tais laikais, kada K. K. rašė "donošeniją", jisai tuomet gyveno pas M-nį, nes tame pats prisipažino teisme ir "Lietuvoj". Iš tos priežasties dabar nekurie įtaria mane esant provokatorium.

Aš prašau Jūsų nuimti nuo manęs provokatoriaus vardą, kuris man duota. O antra, kreipiuosi prie gerb. Conn. Veikėjo: lai porodo faktus, kad aš provokatoriškai pasielgiau, o Konk. tik ant juoko rašė.

(Toliaus seka spėjimas, kas per vienas tasai Conn. Veikėjas—kadangi tai neturi reikalo su dalyku—apleidžiame tą vietą.—Red).

Kada Konk. buvo teisiamas, tuomet nei nepatėmyta, kaip jisai melavo sakydamas: "aš nieko nežinau apie tuos kunigus, nes aš tada gyvenau Hartforde. Dabar dar tik du metai, kaip gyvenu Waterbury. 1½ metų pas M. ir 6 mėnesius kitur". O sąjungiečių teismas nieko ant to nesako, nors jie visi žino, kad vos tik metai praėjo, kaip lankėsi čia kun. Olš. ir T.

Todėl aš niekad nebuvau ir nesu tuo žmogumi, kuriuo mane nori pastatyt. Geriaus būti man tautiečiu, negu fanatišku socijalistu, taip kaip Konk. nežino, prie kokios tautos priklauso ir kas yra tasai socijalizmas.

J. M-nis.

Nuo Red.—Kadangi mums nepažįstamas žmogus p. M-nis buvo įtartas, kaipo pasiuntėjas donoso "Lietuvon", tad laikom priederme paskelbti jo laišką vardan teisybės ir bešališkumo. Atšaukdami spėjimą, norime pridurti, kad viskas tik tuomet paaiškės, kada "Lietuva" parodys tuos dokumentus visuomenės įgaliotiems žmonėms. Bet jį nerodo...

Pajieškojimai.

Pajieškau apsivedimui merginos nuo 18 iki 24 metų, nes aš esu 25 m. Turi būti laisvų pažvalgų, mylinti skaityti ir rašyti, taipgi ir gražų gyvenimą ir nesibijotų laisvo šliubo. Meldžiu atsišaukti šiuo adresu:

Saim Shleder,
P. O. Clifford, Ill.

Pajieškau savo pažįstamų: Povylo Garnelio, Kauno gub., gmino Kvetkų, kaimo Medikių; savo švogerio Juozo Paplausko, Suvalkų gub., gmino Kvietiškių, kaimo Patvengliškių; A. Patkauskiutės, Kauno gub., gmino Biržų, kaimo Repeikių; V. Samolečo, Kauno gub., gmino Kvetkų, kaimo Bariškių. Turiu labai svarbų reikalą. Malonėkit atsišaukti patįs arba kiti pranešti šiuo adresu:

E. Kudukis,
10746 Curtis ave., Roseland Chicago, Ill.

Pajieškau draugo Petro Rackos, kaimo Babraunikų, Simno gmino, Kalvarijos pavieto, Suvalkų gub. Pirmiau gyveno apie Mt. Carmel, Pa., prieš 4 metus išvažiavo į Chicago, Ill. Malonės jis pats ar kas kitas atsišaukti šiuo adresu: J. Surdokas,
Box 78, Williamstown, Pa.

VIETINES ŽINIOS.

Paduota pilna statistika, kiek pereitais metais mirė Bostone žmonių. Pereitais metais numirė 11,634 ypatos, reiškia 16 ant kiekvieno tūkstančio žmonių. Nuo džiovos mirė 1,093 žmonės, nuo širdies ligų 1,600.

Ateinančioj nedėlioj, 19 d. sausio, 2 val. po pietų atsibus mėnesinis susirinkimas So. Bostono Lietuvių Ukėsų Kliubo, po numeriu 339 W. Broadway. Visi sąnariai privalo butinai atsilankyti.

Sekr. J. Povilionis.

19 d. sausio Brighton bus prakalbos "Vienybės" draugijos. Prakalbos atsibus 3 val. po pietų, po N 58 Market st., taip vadinamoj didžiojoj salėj. Kalbėti užkviesti keli žymesni kalbėtojai.

Pereitoj seredoj 67 LSS. atsibuvo prakalbos. Kalbėjo drg. P. Grigaitis apie tvarką dabartinio surėdymo ir apie ateities socijalistiško surėdimo tvarką. Kalba buvo gana populiariška ir užganėdinanti publiką. Žmonių prisirinko pusėtinai.

So. Bostono Jaunuomenės Ratelis sumanė labai gražų ir naudingą darbą. Į savo svetainę (kliubo salė) nutarė parsisiųsdinti 10 įvairių pakraipų laikraščių, kad žmonės prie progos galėtų daugiaus pasiskaityti ir pasiginčyti. Su laiku, kaip girdėjome, Jaunuomenės Ratelis nori parsisiųsdinti ne vien Amerikos lietuviškus laikraščius, bet iš Prūsų, Škotijos ir Didžiosios Lietuvos bei Rusijos.

19 d. sausio atsibus socijalistų svetainėje koncertėlis. Koncerteliai sutraukia, kaip žinome, labai skaitlingą publiką.

Išryto socijalistų svetainėj bus mitingas kuopos. Kaip girdėjome, kuopa jau turi apie 100 narių.

Teko aplankyti ofisą po No. 315 Broadway, kur randasi taip vadinamoji "Lietuviška agentura". Vieta labai švari ir biznis užvestas ant plačių pamatų. Manageriu m p. A. Ivaškevičius.

Palinkėsime naujai lietuviškai įstaigai geros kloties!

Skubinkitės greičiau apsivesti, nes tuoj bus užgavėnės. Neužmirškite, kad geriausi forničiai galima pirkti pas Benj. Canner 336 and 338 W. Broadway, So. Boston.

Skaitytojams.

Meldžiame visų tų "Laisvės" skaitytojų, kurių prenumerata jau pasibaigė ir kurie gavote nuo Administracijos paraginimą panaujinti ją, kad pasiskubintumėte atnaujint, nes męs būsim priversti Jums "Laisvės" siuntinėjimą sulaikyti.

"L." Administracija.

Linksmiausi Šokiai!

Rengia So. Bostono Lietuvių Jaunuomenės Ratelis linksmiausius šokius ir TRAUKSIS IKI UŽGAVĖNIŲ KIEKVIENĄ SUBATĄ. Šokiai kiekvieną Subatą prasidės nuo 8 val. vakaro ir trauksis iki 12 nakties, svet. Knights of Honor Hall, 730 Washington st., Boston, Mass. Visą pelną nuo šokių skiriam Šo. Bostono Liet. Labdarystės Draugijai dėl Tautiško Namo. Todėl meldžiame lankytis kuoskaitlingiausiai.

KOMITETAS.

Severos kalendorius 1913 metams galima gauti dykai. Imkite jį pas aptiekorių.

Nieks nera liuosas

nuo nesmagaus galvos skaudėjimo, atsitinkančio kartais visai nepatogiu laiku. Vienok nėra reikalo jį kentėti. Imkit

Severos Plotkeles nuo Galvos skaudejimo ir Neuralgijos

(Severa's Wafer for Headache and Neuralgia)

Kaina už dežutę 25c.

Severos Balsamas Plaučiams

(Severa's Balsam for Lungs)

pasiuloma ir patariama, pasiremiant jo nuopelnais, gydymui

kosulio, užkimimo, krupo, kataro ir daug kitokių kvėpavimo organų, ypatingai jeigu buvo kosulys.

Kaina 25c. ir 50c.

Severos Balsamas Gyvasties

(Severa's Balsam of Life)

buvo gerai išbandytas daugelyj atsitikimų. Reik tik gero išmėginimo, kad jis parodytų savo geras pasekmes. Pagelbsti nuo

užkietėjimo, negrumuliavimo, dispepsijos, apsunkinimo jaknų, atsirūgimo, išputimo.

lyginai nuo daugelio kitų vidurių, jaknų ir žarnų nesveikumų.

Kaina 75 centai.

Reikalaudami gyduolių nuo aptiekoriaus, reikalaukit Severos. Jis jas turi. Nepriimkit kitokių. Jeigu jis nenorėtų jų jums duoti, rašykit stačiai mums, klausdami patarimo ir prašydami gyduolių.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

REIKALINGI 5 VYRAI

vežti mėšlą iš štebelių prie geležinkelio. Darbas ant visados. Mokama $11.00 ant savaitės.

J. A. KELLEY,
Cypher & B streets, South Boston.

Pirkit Forničius.

Parsiduoda labai geri forničiai už pigią kainą. Atsilankykite 7 val. vakare po šiuo adresu:

Antanas Sidaras,
116 Bowen st., 3 fl., So. Boston, Mass.

TIK už $1.25 per 40 DIENŲ

Biblija—tai yra visas šventas raštas seno ir naujo testamento, lietuviška kalba parašytas ir išnaujo peržiūrėtas (lotyniškoms raidėmis) Berline 1908 m., pusl. 848 ir 279, viso 1127.

Aplaikiau iš Europos labai daug knygų, bet dėl stokos vietos nėra kur sutalpinti. Todėl pasiryžau išparduoti Bibliją po $1.25, nors ji kaštuoja $3.00. Už taip pigią kainą bus parduoda tiktai per trumpą laiką, vėliaus gi bus brangesnė. Malonėkit pasiskubint nusipirkti. Adresuokit: (8)

K. J. INTAS,
P. O. Box 1724, New York, N. Y.

Kada tu gimei?

Prisiųsk savo adresa ir kokiam mėnesį tu esi gimęs ir 10c. dėl prisuntimo, o gausi knygelę, kuri pasakys tavo visą gyvenimą, kokis tavo talentas, kuom ir kada turi užsiimti, su kokia ypata apsivesti; kaip auginti kūdikius pagal jų mėnesio planeta. Planetos daigte dėl vyrų ir moterų. adresuok:

A. ZVINGILAS
P.O. Box 3232 Boston, Mass.

Telephone So. Boston. 845 M

DR. F. MATULAITIS
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Valandos:
Nuo 12–2 dieną ir nuo 7–9 vakare.
Nedėliomis iki 3 val. po piet.

Jau išėjo iš spaudos antroji padidinta laida

ČENSTAKAVO KLIOŠTORIAUS

SLAPTYBĖS

Antrojoj laidoj įdėta apie Domazo Macocho, Macochienės ir jų sėbrų teismą. Taipat pranešta apie lietuviškus Macochus.

Macochas kalėjime.

"Čenstachavo Klioštoriaus Slaptybės turi retą pasisekimą. Per vienus metus išparduota visa pirmoji laida, todėl, išleidę antrą laidą, mes pagerinom ir dapildėm turinį. Kovoje su klerikalizmu ta knygelė yra geriausias ginklas. Ji parodo, kaip žemai nupuolę ir kokios doros yra tūli mūsų dvasiškiai.

Kaina 15 centu.

Norinti gauti tą knygelę kreipkites šiuo adresu:

"LAISVE", 242 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.

ANT RANDOS.

4 ruimai 25–35 W. 2nd st., So. Bostone. $10.50 per mėnesį. Taipgi galit gaut ant parandavojimo 1 arba 2 ruimu.

Taipgi išsiduoda ant randos ruimas po numeriu 243 C st., 3 ruimai už 9 dol. ir 4 ruimai už 10 dol. per mėnesį.

Kreipkitės pas užžiūrėtoją: 243 C st., 1st floor, So. Boston, Mass.

MOKYKLA ŠOKIŲ.

Waltz, Two Step ir kitokų

Pirma lietuviška Mokykla Amerikoj. Prof. Julius kaip išmokina, tai niekas taip negali išmokinti niekur kitur.

PROF. JULIUS SILSKO
1836 S. Halsted St., Chcago, Ill.
Phone Canal 3762

Mokinu kasdien nuo 10 ryto iki 11 val. vakaro.

ANT. AŠMIANSKAS

Su **The James Ellis Co.**
Kampas B St. ir Broadway
So. Boston, Mass.

(Męs neužlaikome kitų štorų–brenčių)

Šiuomi noriu atkreipti visų lietuvių atydą į tai, jog męs parduodame geriausius **rakandus** (forničius) ir už žemiausią kainą. Viskas pas mus daug pigiau, negu kur kitur. Kiekvieną daiktą gvarantuojam, todėl mūs kostumeriai visada yra užganėdinti. Su kiekvienu pirkimu už $35.00 arba viršaus duodame didelį sieninį laikrodį **dykai** visiems, kurie mokės pinigus ant syk arba ims ant išmokesčio. Todėl naudokitės proga, nes tas ne ant ilgo. Įsitėmykite gerai vietą. Kampas B st. ir Broadway.

Pajieškome BUČIERIO, kuris turi patyrimą ir supranta gerai bučierio darbą. Tik gerai apsipratę su bizniu tegul atsišaukia. Gera mokestis atsakančiam žmogui. Tuojaus kreipkitės šiuo antrašu:

ENDICOTT MEAT MARKET
13—15 Causeway St., arti North Station
BOSTON, MASS.

"No Work-No Pay" The Workingman's Problem

Jis tik įsenino šaltį ir paskui turejo gulėti per savaites

DR. RICHTER'IO Pain-Expelleris

prašalįs pavojingus susirgimus jeigu vartosi su laiku pagal nurodymų, ant dėžutės; 25c. ir 50c. už bonką. Žiūrėk ant **Inkaro** ir vardo ant dėžutės.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo vidurių sukiotėjimo. 25c. ir 50c.

LIETUVIŠKAI-LENKIŠKAI-RUSIŠKAS
DAKTARAS

Vienatinis mųs tautos Medicinos Profesorius Massachusetts steite. Jau arti 18 metų, kaip aš pasekmingai gydau ir atlieku operacijas. Tėmyk!!! Neik pieškot **manę** į aptieką ant kampo po mano ofisu, bet lipk viennis trepais augštyn iš num. 7 Parmenter St. Durys mano ofiso nuteptos baltai, o viršui jų ant lentos didelėm raidėm parašyta "Lenkiškas Daktaras". Offiso valandos: nuo 9 iki 11 ryto, nuo 1 iki 2 po piet ir nuo 6 iki 9 val. vakare.

DR. M. ZISELMAN
7 Parmenter St., Boston, Mass.
Telephone Richmond 1967-R.

Daugybė PIGIŲ KNYGŲ.

Vadovas arba mažas žodinėlis, labai parankus išsimokinimui angliškos kalbos	25c
Vabalnikėnų dainos, surinktos nuo lietuvių Panevėžio pav. Surinko S. Valaskas	25c
Pasakos, pritikimai, veselijos ir dainos	20c
Vadas prie moterystės. Labai naudinga knygelė tiems, kurie nori apsipažinti su moteryste	15c
Morališkas kabalas, paimta iš Saliamono knygų su daugybe visokių štukų ir burtų	15c
Teisingos paslaptįs. Čion yra išaiškinta visas ženybinis gyvenimas, kurį turi pažinti kiekvienas vyras, moteris, vaikinas ir mergina	25c
Dainos vasaros gražybių. Tai yra viena iš naujausių dainų knygelė Lietuvos dainų	20c
Apgailestavimo balsai. Graži dainų knygelė	15c
Senovės bajorų malonės arba majuvka	10c
Krikščionybė ir socijalizmas. Naudinga knygelė	15c
Dvasiški vadovai ir parmazonai	10c

Perkupčiams duodame gerą rabatą 60 proc. Pasarga: Visados pinigus siųskit viename koperte su užsakymu knygų, nes ant paskolos niekam nesiunčiam. Pinigus galima siųsti registruotame laiške arba per Money Order. Adresas:

STASYS VALASKAS,
135 E. 107 st., Chicago, Ill.

Jieškotojams.

Šiuomi atkreipiame atydą gerbiamųjų "Laisvės" skaitytojų, kad pajieškojimus giminių ir draugų talpinam ant metų 1 sykį dovanai. Už bizniškus pajieškojimus imam po 50c. už 1 vieną sykį ir 1 dol. už 4 sykius. Neskaitytojams pajieškojimus dykai netalpinam.

Administracija.

Akušerka

F. STROPIENE
Pabaigusi kursą Womans Medical College, Baltimore, Md.

Pasekmingai atlieka savo darbą prie gimdymo, taipgi suteikia visokias rodas ir pagelbą įvairiose moterų ligose.

OFFISAS RANDASI:
30 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

AKIS apžiūrime ir prirenkame Akinius

H. S. STONE
Akių Specijalistas
399 a Broadway SOUTH BOSTON
arti E Street

Dr. Chas R. Vinal

Yra geriausis Gydytojas-specialistas, kuris išgydo vyrų, moterų ir vaikų ligas pagal naujausį būdą. Nė jokis gydytojas taip pasekmingai neišgydo, kaip mes. Ypatingai greitai išgydome kraujo ir odos chroniškas ligas. Apie išgydytas inkstų, Puslės, Nusišlapinimo, laukan ėjimo organų, Plaučių, Reumatizmo, Kaulų, Sąnarių, Ausų, Nosies ir Gerklės ligas gali jums **paliudyti** tūkstančiai ypatų. **Patarimas dykai.**

KALBAME LIETUVIŠKAI.

Ofiso valandos:
Nuo 10 ryto iki 8 val. vakaro;
Nedėliomis nuo 10 iki 1 po piet.

140 Boylston Street
BOSTON, MASS.

A. G. Groblewski

COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.
SAVININKAS IR FABRIKANTAS
Garsų Lietuviškų—Lenkškų Vaistų

Perkant žiurėk kad butų toji markė.

Perkant žiurėk, kad butų ta markė, o gausi teisingai.

Geriausia gyduolė nuo Skaudėjimo Galvos, Kataro, Pečių, Krūtinės, Sonuose, Reumatizmo, Šalčio, Neuralgijos ir įkandimo visokių vabaliukų.

Egiutero No. 1.	25c.
Egiutero No. 2.	50c.
Žmijecznik 25c., 50c. ir	$1.00
Gumbo Lašai	35c.
Meškos Mostis	25c.
Trejanka	25c.
Linimentas Vaikams	25c.
Gyduolės nuo Kosulio	25c.
Liepų Balsamas	25c.
Antylakson dėl Vaikų	25c.
Milteliai Vaikams nuo Kirmėlių	25c.
" nuo Kirmėlių dėl suaugusių	35c.
Vanduo nuo Akių Skaudėjimo	25c.
Ugniatraukis	25c.
Skilvio Lašai	25c.
Gyduolės užlaikymui Viduriavimo ir Kruvinosios	75c.
"Uicure" arba gydymas Reumatizmo	$3.50
Gyd. dėl nemalimo Pilvo	50c.
Milteliai apstabdymui Galvos Skaudėjimo	10c.
Lašai nuo Dantų Skaudėjimo	10c.
Mostis nuo Gedimo ir Prakaitavimo Kojų	25c.
Geležinis Sudrūtintojas Sveikatos	50c.
Vaistas Nutildymui Vaikų	25c.
Vaistas nuo Papauto (Corn Cure)	15c.
Gyduolės nuo Grippo	$1.25
Plaukų Apsaugotojas	50c.
Muilas Plaukų Saugotojas	10c.
Miltelėiai nuo Kepenų	35c.
Valytojas Plėmų Drabužiuose	25c.
Rožės Balsamas	25c.
Kinder Balsamas	25c.
Bobriaus Lašai	50c.
Švelnintojas	35c.
Kraujo Valytojas	$2.00
Nervų Ramintojas	$1.00
Egzema arba Odos Uždegimas pas Vaikus	$1.25
Groblevskio Pleisteris (Kaštavolo)	25c.
Pamada Plaukams	25c.
Uchotyna nuo Skaudėjimo Ausįse	25c.
Gyduolės nuo Riemens	50c.
Vengriškas Taisytojas Ūsų	15c.
Inkstų Vaistas (mažesnė)	25c.
nkstų Vaistas (didesnė)	$1.00
Akinės Dulkelės	25c.
Gydymas nuo uždegimo Dantų arba abelnai Skausmo ir Skorbuto	$1.25
Gyduolės ir Mostis nuo Parkų ir Niežų	$2.00
Gyd. ir Mostis nuo Dedervinės	$2.00
Gyduolės nuo Paslaptingos Ligos	$50

Kiekvienas lietuviškas štornikas taipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami, galėtų pas savo štorninką nusipirkti ir nereikalautų išduoti pinigus dovanai kokiems nors apgavikams tose apielinkėse. Štornikai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes iš to geras uždarbis, ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas Gyduoles, kurias męs gvarantuojame. Rašykite šiuo antrašu:

ALB. G. GROBLEWSKI
COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.

"KOVA"

Didžiausias Darbininkų Savaitinis Laikraštis — Leidžiamas Lietuvių Soc. Sąjungos Amerikoje

"KOVA" talpina moksliškus, politiškus, bet visiems suprantamus straipsnius.
"KOVOJ" rašoma apie darbininkų gyvenimą, vargus ir nurodoma, kaip prašalinti juos.
"KOVOJ" rašoma apie viską teisybę ir drąsiai skelbiama socijalizmo ideja.
"KOVA" tikriausias darbininkų laikraštis.
"KOVA" paduoda žinias iš viso svieto.
"KOVA" metams **$2.00** Amerikoj ir kitur.

Prisiųskit savo adresą, o gausite vieną "Kovos" num. pažiūrėjimui DYKAI. Nuo naujų metų "Kova" išeina tokia kaip "Keleivis".

"Kova" 1815 E. Moyamensing Ave. PHILADELPHIA, PENN'A.

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVIŠKA **APTIEKA**

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiūrint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. **Gyduolių galit gaut, kokios tik pasaulyj vartojamos.** Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsia per expresą.

Aptiekorius ir Savininkas

K. ŠIDLAUSKAS
226 Broadway, kamp. C St.
SO. BOSTON, MASS.

Telephone So. Boston 21014 ir 21013.

LAISVOJI ŽMONIJA

"L. Ž." tai menesinis laikraštis. "L. Ž." neužsiima politika, bet nurodo geresnius — švaresnius kelius išsiliuosavimui žmonijos. "L. Žmon." pricinamiausis laikraštis.

KAINA METAMS TIKTAI 50 CEN.

Pinigus siųskite **Money Orderiu,** arba **registruotame laiške.**

ADRESAS:
„LAISVOJI ŽMONIJA"
1841 So. Halsted st., Chicago, Ill.

P.S. Jai norį pamatyti, tai prisiųsk 1c. stempą, o prisiųsimė "L. Žmo."

Skaitykite "Laisvę!"

VISIEMS ATHOL'YJ ZINOMAS LIETUVIS

Kostumeriškas Kriaučius

Siuvu visokius Vyriškus ir Moteriškus rubus. Kiekvienam pritaikau pagal jo norą ir pasiuvu pagal naujausią madą. Senus sutaisau, išplaunu, išvalau, išprosinu ir padarau kaip naujus. Visą darbą gvarantuoju. Taipgi priimu iš tolimesnių miestelių, kurie prisiunčia audimą dėl siūto arba kitokio apvilkalo. Gauna nuo manęs pamokinimą, kaip nuimt mierą ir madas dėl išsirinkimo. Todėl, lietuviai ir lietuvaitės, reikale kreipkitės pas savo tikrą tautietį, o būsit užganėdinti.

P. BUZEWICK,
48 Exchange St., Athol, Mass.

50.000 Kataliogų DYKAI!

Prisiųsk už 3c stampą, o apturėsi didžiausį lietuviškoj kalboj KATALIOGĄ LAIKRODŽIŲ, ŽIEDŲ ir visokių auksoriškų daiktų. Siunčiam į visas dalis svieto. Mūsų kataliogas perstato didžiausią **Auksoriškų Daiktų Krautuvę,** todėl lengva iš jo bile kas pasirinkti. Tokis kataliogas turi rastis kiekvieno lietuvio stuboj, nes jis apsaugoja žmones nuo apgavikų.

Reikalaukite tuojaus.

J. P. Tuinila, 822 Washington St. BOSTON, MASS.

Ant Jupiterio

Tai vienas iš daugelio paveikslų knygoje

"Pasaulių Ratas"

Astronomiška knyga apie saulę, žemę ir kitas planetas.

KAINA tik 25c

Leidėjo adresas:

J. STROPUS
30 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

PRANEŠIMAS

Visi S. L. A. nariai turi tiesą prisirašyti prie ligoje pašelpos Skyriaus be aprubežiavimo amžiaus, mokėdami laipsniškai įstojimo mokestis iki 45 metų amžiaus, žemiaus parodytu būdu:

Nuo 18 iki 30 metų amžiaus—$1.50; nuo 30 iki 35 metų $3.00; nuo 35 iki 40 m.—$4.00; nuo 40 iki 45—$5.00; nuo 45 m. amžiaus ir augščiaus—$6.00.

Tie kurie dar nepriguli prie S. L. A. gali įsirašyti į abudu skyrius, mokėdami įsirašymo šiaip:

LAIPSNIAI

Amžis	1-mas	2-ras	3-čias	4-tas
Nuo 18 iki 30 m.	$2.50	$3.50	$4.00	$5.50
30 ,, 35	3.00	4.00	5.00	6.00
35 ,, 40	4.00	5.00	6.00	7.00
40 ,, 45	5.00	6.00	—	—
45 ,, 50	6.00	7.00	—	—

Norinti prigulėti prie pašelpos skyriaus butinai turi prigulėti bent prie vieno apsaugos skyriaus, visi mokesčiai į abudu skyriu turi būt mokami vienu kartu pilnai už visą mėnesį ar daugiau.

Reikalaudami daugiau informacijų kreipkitės pas kuopų viršininkus arpas Centro Sekretorių, paduodami savo pilną adresą.

S. L. A. Centro Sekretorius

A. B. STRIMAITIS,
307 West 30th Street, New York, N. Y.

DIDŽIAUSIA BOSTONE

SANKROVA {OLSELIS}

Vyno, Visokių Likierių, Degtinės, Rusiškos "Monopolkos", Šampano, Alaus, Ėliaus ir visokių importuotų gėrimų.

DUOSIM PUIKŲ KALENDORIŲ.

Jei nori sveikų gėrymų ant Kalėdų, kurie tavo sveikatai nekenktų, tai ateik pas mus. Sykį pas mus atsilankęs, ateisi visada ir savo draugus atsivesi. Kurie negalit atsilankyti pas mus, tai reikalaukit per laiškus, o męs prisiųsim orderius per expresą. Rašykite lietuviškai šiuo adresu:

WILLIAM ZAKON & CO.
21-23 Cross St., Kampas Endicott St., netoli Haymarket Square Boston, Mass.